PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL 248 T396T4 1879
Tarhan, 'Abdülhak Hâmit
Tezer

3932
18/ 711

عبدالحق حامد

Tarhan,

ʿAbdülhak Hâmit

Tezer

تزر

ـ ياخود ـ

ملك عبدالرحمن الثالث

منظوم وقوافئ مقيده‌يى

حاوى

بر فاجعهٔ تاريخيه‌در

هر حقى طابعنه عائد اولمق اوزره معارف نظارت جليله‌سنك رخصتيله طبع اولنمشدر

استانبول

(مهران) مطبعه‌سى ـ باب عالى جاده‌سنده نومرو ٧

١٢٩٧

مؤلفك طبع اولنان آثارى :

ماجراى عشق
صبر وثبات } منثور .
ایچلی قز
دختر هندو } بعض منظوماتى حاوى اولەرق منثور .

نظیفه — منظوم .

نسترن — مقفى ومقید .

صحرا — منظوم .

طارق ـ اندلس فتحى : كذلك بعض منظوماتى حاوى اولەرق منثور .

تزر — قافیۀ مقیده ایله منظوم .

مؤلفك طبع اولنەجق آثارى :

ابن الموسى ـ ذات الجمال : منظوماتى محتوى ومنثور .

اشبر — قافیۀ مقیده ایله منظوم .

سارد ناپال — قافیۀ مقیده ایله منظوم .

لیبرته — مقفى ومقید .

قحبه — مقفى .

غرام — مقفى .

بر یادكار — اشعار مجموعەسى .

PL
248
T4
T396
1879

LIBRARY
JAN 24 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

زّر

ملك المنصور عبدالرحمن الثالث :

تزر : اسپانیالی بر قز

ریشار : بر گنج اسپانیول

ارکان دولت .

عظمای ملت .

مشایخ و علمای اسلام .

رهابین.

اهالیٔ مسلمه و عیسویه.

خدمه وجواری.

بر نجی فصل

« قرطبه شهری خارجنده اغاجلر ایچنده »

« بر کلبه »

برنجی مجلس

« ترز ریشار »

ترز

یك مناسب اولور بنم بو رجام.
بو کیدشله فنا دیمك انجام.

ریشار

دیه‌لم که رجاك اولور مقبول.
سنجه مقبول اولورمی طرز قبول ؟

ترز

بی کسانه بدرجه یاردم ایدر ؛
هم ملکدر بزه او همده بدر.

ریشار

بر معیشت نیازی مطلق در ،

تزر

بوسنك رأيكه معلق در . —
يتر اولدی، ريشار، ضرورتمز .
آن بان آرتيور كدورتمز .
مرض ايدر اولدی عالم وحشت،
بكا هر ساعتنده بر دهشت .
هر نه ياپسه‌ق بلا كونی بيتمز ؛
انده كويا كونش غروب ايتمز !
بن اميتم خليفه مشفق در .

ريشار

بونده‌ده رأيمز موافق در .

تزر

باب احسانی هر محله يقين

ريشار

قائلم، كيت، فقط كچيكمه صاقين !

تزر

نه ايشم وار؟ غرض بر استمداد .
اكا عائد اولانده بر امداد .

فقرا بویله استعانه ایدر؛
کبرا انلره اعانه ایدر.

ریشار

بو مسلمسه‌ده کوچوکلردن
بعض ایشلرده استعانه ایدن ،
خلقه حامی اولان اکابردر
که تعاونده خلق ایله بردر.
بك غرور ایتمسون او صاحب تاج ،
هم معیندر بو خلقه هم محتاج !
حسنك اولسه نگاهنه مشمول،
سکاده اندن التجا مأمول :
یعنی سن عرض حال ایدرکن اکا ؛
عرض حاجات ایدر او بلکه سکا .
گچیکیرسه‌ن نتیجه فرقتدر !

تزر — مزاح ایله —

فرقت اولمش نه‌وار، موقتدر.

— مکانتله —

بر ضروری مراجعتدر بو .

ریشار

بادتا حرص منفعتدر بو !

تزر

عکسی بر بی کسك غروری دیمك !

« حاضرلنور »

ریشار

کیدشك عمر مك مروری دیمك .

اولسون باری بویله مستعجل !

تزر — مرارتله —

حالبوکه کیتمسه‌م کان شی اجل !

ریشار

اجل ایتسون بزی ایدرسه جدا !

نه‌یه توسیط اولنملی اعدا ؟

تزر — حاضرلغنده دوام ایله —

آیریلورسه‌ق ده کوکلمز توأم ؛

بو تسلی ایله کایر نشئه‌م .

ریشار

سن بکا شب و روز داً اول ده رفیق ؛

رهبر اولسون کوزلره توفیق !
سن همان قلبه خارج دردده ؛
قالم بن ، نکله هر درده ! ـــ

تزر

ـــ نوازشله ..

بن سنی ترك ایدرمی یم ، ریشارم ؟
نرده اولسهم سنك ایچون یاشارم .

ریشار

کیت . فقط کیمسه اولماسون انکل ؛
هله ممکنسه کیج کیت ازکن کل !

علاوهٔ فصل

« قرطبه‌ده سرای حکمداریده عادی ؛
« صورتده مفروش بر اوطه »

برنجی مجلس

« ملك عبدالرحمن الثالث ، تزر . »

ملك

چکدیکم درد اولوبده ، دنیاده

هرایشم باعث اولسه فریاده ؛
وجهکه باقدیغم زمان اوکدر
وهلةً محو اولورده اویله کیدر .
طلعتك صانکه مهر نوپیدا ،
حال یأسمده برشب یلدا !

« تزره دقت ایدر »

تزر

سزجه مقبول اولورسه اقرارم ،
بوکا بکزر بنمده اسرارم .
بزمکزده صفام اولور افزون ؛
آنده برلحظه اولمدم محزون .
هله محروم اولورسهم آندن بن ،
قالیرم ذوق این و آندن بن ،
بکا انجق حضورکز دنیا ؛
خارج بزمکز عدم کویا !

ملك — قصد تجربه کوسترر برطرزده —

برزمان خلق ایچوندی افکارم ؛

خالقه منحصردی اذکارم .
باق نه کوستردی خالق اعدل :
سنی سودم بو کون عمومه بدل !
سنم اولمش ایکن قرین کمال ،
شمدی بیلدم نه‌در صفای جمال !
نفسنی یوق بیان بر انسانی
ایلدك وقف حس نفسانی !
برزمان چوق بکندیکم دنیا
شمدی عندمده برعبث رؤیا
که تزر نامیدر اکا تعبیر !
اشته انجام طالع و تدبیر !

تزر —اوضاع ساختۀ ایله—

سزه ترك ایتدی‌ده بزی وکلا ،
باتدی اسپانیا ملتی ؛ حالا
اغلیور ماتمیله مغبونلر ؛
اشته قیدمده اولمیور بونلر !
کوکلنی ویردی برخلیفه بکا ؛
بن‌ده بخش ایلدم بوقیدی اکا !

ملك — متهور —

؛لبكه كيرمامش سه حس وطن ،
ن سن قاله الله بارى اوطن !
ق كو پكلر بيله وطن پرور !
؛ طنى سومين عجب نه‌سور ؟
، يله سوزلر بنى ايدر تعذيب !
ز ى آل قولكى يا ايت تكذيب !

تزر — قلبى —

ا دیدم حطا ايدر بو سوزله عرب .
ننمك عكسى ، طوغروسى اغرب !
صمنك حقنى حمايتده !
ن سويلتميور حميتده !
ا تمسون حسن ظننى تحويل ؛
ليه‌يم بارى شويله بر تأويل :

— جهرى —

اوكجه ايتدم وظيفه‌مى اجرا ؛
نمدى قيدمده اولميور . زيرا
رطنه ياور اولدي دولتكز ؛

خلقی خلق ایلدی عدالتکز ؛
عرضحالمده جمله‌سی مشروح .

ملك

بویله‌ده اولسه مقصدك مجروح .
وطن اتباع ایچونده بر نعمت؛
بکامی منحصرا کا خدمت ؟
یالکز خدمت ایلیم اعلا ؛
مثمر اولماز او خدمتم اصلا .
بکا یاردمجی اولمینجه عموم ،
بلکه هر ایتدیکم اولور مذموم .
نه‌قدر اولسه بر ملك مقدم ،
وطنه هرکس اوللی خادم . –
اغلیانلر هله‌نه‌دن مغبون ،
که اکر انلر اولمسیدی زبون ،
وطنی بلکه حفظ ایدرلرایدی ؟

تزر – درماندهٔ تردد –

انی کوکلم ... نصلسه اویله دیدی ؟ ...

ملك

نه‌یه باتمش دیدك یاملتکز ؟

تزر

باتدی لکن یتشدی دولتکز،

ملك.

باتمه عد ایتدیکك نه اولسه کرك ؟

تزر

قرال اسپانیادن چیقوب کیدرك،
یرینه دیکری مقیم اولمق.

ملك

بوکا کریان اولان نه‌دن احمق ؟
سنجه اسبابی وارسه ایت تعداد.

تزر —مضطرب—

اوکجه‌کی ظنی ایتدم استرداد !

ملك

عکسنی ایت بکا او حالده بیان :
نه‌دن احمق دکل اولان کریان؟
اسمی بر دولتك دکشسه اکر،

خالقه بوندن زیان کلیرمی مکر ؟

تزر — تبلبلدن صکره —

قراله جانشین اولنجه ملك ،
اغلامق شبهه یوق که جاهللك !

ملك — قلبی —

اویمیور برسوزی اوبر سوزینه !

تزر — قلبی —

کیرمه قابل دکل بونك کوزینه !

ملك

ینه دائم او مملکت و ملت .

تزر — تجلد ایله —

نه ؟ نه لازم اوملت ودولت ،
که بزم بورجمز سکا خدمت ؟
سن صاغ اول الوزیر !

ملك

بو بر تهمت !

« حدتله کزینور »

تزر — قلبی —

هرسوزم طبعنه تخالفده .
عاجزم طوغروسی تألفده !

ملك — قلبی —

شبهه‌لنمكده‌یم بو بیكسدن .

تزر — قلبی —

یانه‌در اشتباهی دعوت ایدن ؟

ملك — قلبی —

اولورم شمدی سرینه اكاه !
« تزره حصر نظر ایدر »

تزر — قلبی —

غضبی آرتیور! نه‌در اونكاه ؟
كوزینی قلبمه دكیرمكده !
« ملك دقتده دائم »
چاره بولدم سرایه كیرمكده ؛
نیله‌یم كوكلنه دخالت ایچون ؟

ملك — بغتةً —

نه‌مه لازم دینیجه ملت ایچون ،
بكا — واراول — دیمك نه‌لازمدر ،

که ملك ملته ملازمندر؟
دولت وملتی بیلن آکاللر
که ملازمله مرجع انلر!
بو سوزی قاله السه بر دکری،
طرد اولوردی انك بو کون دکری!
بو نحوستلی فکری ایت افنا!—
بیل که خالق ایدوب ده استثنا،
بکا — وار اول — دیمك نحوستدر!
«حمدتله ینه کزینور»
ترز — هیجان ایچنده قلبی—
کوزلرمده بونه یبوستدر!
لاله‌لر بسلیور یوزمده عرب،
یوقمی بر طامله یاش امان یارب!؟
ترلسه‌م ده بر از حجاب اولسه!
بد دعادر بو مستجاب اولسه!—
بونه یارب! نه آتش چرکین؟
بونی انجق طفوایدر تسکین!
یا قانمله سونر حرارتدر!—

« بردن بره پابوس ایله »

جاهلم ، ایتدیکم جسارتدر !
عفو ایدك ! قیلمه‌یك بنی تخجیل !

ملك — منع ایله —

خالقی بندن زیاده ایت تبجیل ؛
اکا حرمت بکا رعایتدر .

نور

شخصکز خلقه بر عنایتدر .
سزه یوق معدلتده مثل و عدیل !

ملك

ایده‌لم غیری مبحثی تبدیل !
— نه‌یه لازم او بی سبب اوصاف ؟
بو رجمز در عدالت و انصاف .
خلقه ظلم ایتسه‌م اشتکا وارد ؛
عدل ایچون شخصمی ثنا بارد .
شبهه‌سز خاطرکده اولسه کرك
که بکا عرضحال ایله کله‌رك ،
ایلمشدك کچنده عرض جمال ؛

شونی ایتمشدی محضرك اجمال :
« اقربامی زمان هلاك ایتدی .
والدیم وفات ایدوب كیتدی .
بیكسم ، پادشاهم ! امداد ایت !
دیلنور بریتیمه‌یه داد ایت !
نیجهٔ فاقه‌دن رها بولسون .
سكا كلسونده جاریه‌ك اولسون ! »
ایدیوركن بونی سوزك افهام ،
شونی ایتمش ایدی یوزك ایهام :
« نه‌قدر قادراولسه شاهی بوكون
ایدرم بر نكاه ایله دوشكون !
نه‌قدر عاقل اولسه اهل فنون
بنده‌كی فن ایله اولور مجنون !
ای ملك ناصر ، ای شه نادر ،
ای كرامات صلح ایله قادر ،
ای فتوح جهادی نامحصور ،
سنی بند ایلدم ، بنم منصور ! »
ظاهراً بر رجا كلیردی سوزك .

باطناً امرایدردی صانکه کوزك .
بنده ایتدم، همان کوروب مقبول،
امری انفاذ ایله رجایی قبول !
سنی تخلیص ایله ضرورتدن ،
یعنی آزاد ایدوب اسارتدن ،
کندم اولدم بوکون اسیر هوا !

تزر — شرم صنعی ایله —

بو قدر عاجزانه سوز نه روا ...

— قلبی —

نه دینور بویله وقف دهشت ایکن ؟

ملك

رفق ایله مطلبك معیشت ایکن ،
آلدیغك کوکلم اولدی جبر ایدرك !

تزر — قلبی —

چیقه جق بر نتیجه صبر ایدرك !

« ملکه یاقلاشه یاقلاشه »

پادشاهمدیکز اوکون انجق
سزدیکز حالمه معین اوله جق .

اوسببدن بن ایتدم استمداد؛
سزده شاهانه ایتدیکز امداد .
شمدی‌ده مبتلای سودایم !
ینه‌ده اسکی حرمتم دایم .
لطفکز اوکجه باعث اقبال .
شمدی‌ده انسکز تسلیٔ بال .
اوکجه قورتاردیکز مذلتدن ؛
شمدی قورتارمه‌یك بو علتدن!
نه اولور بویله حشره‌دك یاتسه‌م ،
دردکزله مزاره جان آتسه‌م ؟!
عفو ایدك ، چوق تجاوز ایتدمسه .
صوچلی اولماز سورسه برکیمسه!

ملك — قلبی —

بزی اغفال ایچون اولان بو کلام
ینه غایتله دافع آلام!
بنی صویمق مرادی بر تقریب .
بیله‌رك غفلتم نه امر غریب !

— جدی —

چکدیکك غممش ایتدیککسه سؤال؛
عرضحالکده کوردیکم بومآل .
ــ نه ایسه ــ بولدك انتعاشه ظفر .
عرضحال ایلمك بنم بوسفر :
شمدیده بن سکا سؤال ایدهیم...

تزر — یوریه‌رك —

دونکی فرمانکزسه بن کیدهیم .
انی انفاذه قدرتم مفقود !

ملك — خندان —

ینه ممکندر ادخار نقود :
ویریلیر ایلغك کیدرسه‌ن هم .

تزر — متحزن —

کوکلکز بویله‌می اولور ملهم ؟

ملك

ملهم اولمق دکل بو؛ استفهام.

تزر

طرر ایدك ! ملتزم دکل ایهام .

ملك

مقصدك طورمامقسه برسوز كس.

تزر

يره بكچسون بنم كبی بيكس !

« تباكی ايدرك »

امريكز طوغروسی كدر بخشا !

ملك

كيتمكی ايستهمزميسين ؟

تزر

حاشا !

ملك

طورمق ايسترميسين ؟

تزر

امين اولكز !

سرايی ترك ايدر ايسهم قولكز ،

اوليرم بر بالالی مصطبهده !

ملك

بيلديكك كيمسه يوقمی قرطبهده ؟

طورمق ایستردی کوکله صورسه‌م،
کونده بیك کره محو اولوب طورسه‌م!
بیلدیکم وارسه سزسکز، ملکم.
بوکا شاهد دکلمی تازه‌لکم؟
اوله‌ماز سزدن آیری کوکلم شن؛
برجهنم کابر بکا کلشن!
یشاسه‌م مسکنم مزارستان،
اولمه‌دن حمر ایله ییقار مستان!
هله اولسه‌مده صکره زندانده،
بلکه نعشم قالیردی میدانده!

ملك — خندان —

بزجه کردونهٔ پریٔ غرام
جفت اولور واصل سمای مرام.—
کیمسه بندن تك اولماسون رنجور،
قائلم بن اولور ایسه‌م مهجور.
برینه وارسه رغبتك بالفرض،
فرض اولور تخلیه‌ك ایدرسه‌ك عرض؛

اکا عرض ایلرم سنی درحال .

تزر

بونه تکلیف امان نه فرض محال !

بکا ظنم صداقتم مهلك!

ـ تقرب کنان ـ

هب یالان سویلمکمی بی کملك ؟

اعتماد ایتمیورسکز نه دیسه‌م !

اولدیرك نزدکزده کاذب ایسه‌م!

مالك

مقصدم درد که دوا بولمق .

تزر

بکا درمان شو آنده محو اولمق!

اینانورلردی بلکه اولدیکمه !ـ

قائلم اولمه‌دن کومولدیکمه!

« ملکانه نیم نکاه ایله تجسس تأثر »

« ایتدکدن صکره دیزلرینه قپانه‌رق »

« بر خندهٔ محرمانه ایله »

ینه‌می قانمیورسکز سوزمه ؟

« ملك دوشونور »

نه ایچون باقیورسکز یوزمه؟

« دها محرمانه »

بنی بر کره، اوقشاسنك نه چیقار ؟

ملك — بغتةً —

سن چیقارسین! دیمك که فتنه چیقار !

تزر — الی بلنده —

سز بیلمم نصل یمین ایتسه‌م؟

پادشاهم! جهانده یوق کیمسه‌م!

زحمتم راحتم سزکچوندر.

علتم صحتم سزکچوندر.

تزر — الیله متصل ملکك میانی ارایه‌رق —

یترالله ایچون بنی اوزمه!

ملك — قلبی —

بیلیرم سوزلرك بتون دوزمه.

تزر — قلبی ودائما تجسسده —

نره‌سنده عجب سنان زری؟

« جهری »

اکلادم ! سومیورسکز تزری .
صکره نادم قالیرسکز لکن
اوزمان استفاده ناممکن .
ــ ملکك خنجرینی غصب
ایدرجه‌سنه الوب ــ
هله بولدم: بو یمین اولسون !
اوله‌یم. کوکلکز امین اولسون !
« انتحار ایده‌جك اولور »

ملك ــ منع ایله ــ

نه‌دن ایتدك یااولمکه ایستك ؟

تزر

بورادن چیقمسون وجودم تك !

ملك ــ استعادهٔ خنجرله ــ

نه‌یه‌لازم ؟ صداقتك درکار .
نه‌یه‌لازم که‌ایتمدم انکار ؟

تزر ــ بعدالتنفس ــ

بنی ایتمکله لطفه مستغرق ،

سزسکز جمله‌یه بدل اوله‌رق ،
رغبت وحرمت ایتدیکم انسان ،
شکرینه عاجز اولدیغم احسان !
بربنم برده سز، شو دنیاده ،
بشقه کیم وارسه هپسی رؤیاده ،
هپسی فایده ، هپسی عین خیال ؛
یالکز بز وارز بزه میال !
صانکه عالمده کیمسه یوقده تزر
یالکز ذات شوکتکله کزر !
برقزی ویره‌یك، بوکون آلکز ؛
که کیدرسه یارین قالیر یالکز !

ملك

نه‌قدر طوغری یولده ایتسه‌سلوك ،
عالمه بدکلیر ذهاب ملوك .
خلق انك عیبنی کوروب سویلر ،
ایی‌ده اولسه چوق بکنمزلر .
سنی هرکس بملة برکوره‌رك ،
جبراً المش دیه‌وب طارلسه کرك .

تزر — مغبر —

بنی تبعید ایدکده کورسونلر .
صکره طاغدن طاغه کوتورسونلر !
یاردم اولمازسه بر جهانیاندن ،
نه ایچون اورکه‌یم بیاباندن ؟ —
غایب اولسه‌م نه‌وار بیانلرده ؟
بلکه انصاف اولور چوبانلرده ! —
کندمی طاغ دیوب‌ده آتسیدم !
جانورلر اینلرنده یاتسیدم !
بلده‌دن الدیغم بلاوکدر .
طاغه قاچمقله بلکه رجعت ایدر !
بر مکدرکه سودیکی آراماز ،
اکا جمعیت بشر یاراماز !

ملك — قلبی —

دائما درد وغم بزه همدم .
کولکه‌سندن نصل قاچار آدم ؟
بنی الداتمق ایستیور هله باق !
بونی کوسترمه‌ده سیاق وسباق .

ـ جهری ـ

سنی هیچ کیمسه ایتمز استثقال .

« دست بر ریش تفکر »

اختیارك ایله قالیرسه‌ك قال .

« تزر اظهار بشاشت ایدر »

نه مشوق بنم نه‌ده مانع ؛
اولورم فکر ایدوب بونی قانع .
ایی بیلدك که کوکلی الدك ،
اجیدك ، ایسترم ، دیدك ، قالدك .

تزر — ـ قلبی ـ

نه‌زمان ایسته‌سه‌م چیقوب دیشاری ،
کوریرم سودیکم کوزل ریشاری !

« پابوس ایله »

نه‌بیوك پادشه‌سکز !

ملك — ـ منع ایله ـ

اونه یا

تزر

بنی بر سوزله ایتدیکز احیا !

ملك — قلبی —

نه‌ده افکاری ضدینه اطوار !

تزر

بولکزده اولور ایسه‌م یری وار !

ملك

« تززك ینه پابوسنی رد »
« ودوشنه وضع ید ایله »
قال ولکن شونی اونوتمه که بز
نه مشوق سکا نه مرتکبز !
« تزر نظر برپای اضطراب »
« حمرت نمون حجاب اولور »
بیل‌که بز واقف غم وطربز .
ادمك قلبنی کورر عربز !
یعنی بر فکر باطل ومعقول ،
بزه بی لفظ ایکن اولور منقول .
نه‌قدر اولسه تجربه‌لك مرموز ،
کشف ایدر ناصر جهان آموز ؛
اکا رازقدر هویدادر ،

فکری غیب آشنای فردادر
الدانیر شی دکل، امین اول امین!
« شدتله کیدر »
تزر — یالکز —
نه قدر اختیار ایدی بو دمین.
که تماسمدن ایلیوردی ابا! —
« کولر »
متناسحمیدر نه‌در عجبا؟
شمدی برمرد پرتوان اولدی! —
اهل جنت کبی جوان اولدی!
بو بنم فیض وصلم اولسه کرك! —
« ینه کولر »
ایی یا، برکیجه قبول ایدرك،
بنی اولمازمی ایتسه هم صحبت؟
اوزمان اوکره نوربنی البت!
هله اولسون برازدها مجلوب؛
اوزمان اوکره نورنه‌در مطلوب.
تازه‌یم بن؛ ریشارده کوکلم وار!

علاوهٔ فصل

« بر اغاجلق التنده »

برنجی مجلس

« تزر ، ریشار »

ریشار — استقبال ایله —

لایق عودت اولدیمی بوجوار ؟

تزر — مصافحه کنان —

بختیارز بوکون ریشار !

ریشار

— عجبا ؟

بنجه امالم اولمق اوزره هبا !

تزر

بزذکا برده حسن اولوب آلت ،

نی ایتمکله مظهر دولت ،

اولدق الام فاقه‌دن سالم ،

ریشار

بکا دنیایی ویرسه‌لر ، ظالم .

سنی ویرمز ایدم فقط حیفا !
دردمه یوقدی بشقه یولده شفا ،
سنی المق ایچون سنی ویردم !
یشاق اوزره مدفنه کیردم !

تزر — متفکر —

نهده شاهانه طبع محترمی !

زیشار

بر بیوك قلبه دشمنك کرمی
سوء تأثیر ایدر مجربدر .
سنی ممنون ایدرسه اغربدز !
بورجمز شاهه نفرت اولسون هپ ،
که دکلدر بزمله همذهب .

تزر

چوق یازق که او صاحب الاحسان ،
اوقدر مرحمتلی بر انسان
که کورن ظن ایدر نبی چیقمش ،
بزه مذهبجه اجنبی چیقمش !

ایتدی بر بحر نوره مستغرق ؛

— بر کیسه ارائه سیله —

اشته بر طوربه سیم وزر !...

زینهار

اوه !

بك اوجوز !.. بك وجوز تز اولدی !—

تز — طوربه‌یی طالبیله —

سکاده بن باغشلارسه‌م ، زینهارم .

نه یاپارسین ؟

زینهار — ولا متکبرانه —

سؤالکه شاشارم ! »

« متفکرانه مترددانه »

ایسته‌مم !... حالبوکه ...

« طوربه‌یی الدرق »

— نه چاره ؟.. قدر .

« نوازشله »

شو رایه وضع ایدر ، تشکر ایدر ،

ـ خندان ـ　　　　　تزر

دها ؟

ریشار

اوقدر .

« طوربه‌یی معاینه ایله »
هرفساده بوطوربه‌در مصدر !

تزر

هله سندن بنم مفارقتم ،
عبد رحمان ایله مرافقتم
هب کچنملك بلاسیدر معلوم .

ریشار

نه‌دینور حکم طالع مظلوم . ـ
رزق ایچون آرتق اولمیز نومید :
بوسببدن خدایه بیك تحمید !
فرقته اولدی منقلب فاقه ؛
بوسببدن‌ده لعنت آفاقه !

ایشته باق ظاهر اولدی حکمت فال :
ایلدم شاهی عاقبت اغفال
شمدی ده عزم ایدوب بلا تأخیر ،
ایجه ایتملی انی تسخیر ،
برایکی آی دها قرار ایدرم ،
صکره بریول بولوب فرار ایدرم ،
که مقرم سنك حضورك اولور .
امر تزویجمز نتیجه بولور .

ریشار —متهیج—

ینه کیتمکمی ایستیورسین ؟ امان !

تزر

عین فرصت دکلیدر بوزمان ؟

ریشار

طوربه من الویرراولنجیه دك .
نه یه لازم ینه دسیسه ودك ؟

تزر —طوربابی الهرق—

یانیچون بیچه یم اکیلمش ایکن ؟

ریشار

ویرکویی بیچمه‌دن ویرسه اکن ؟

« ترزکولر »

قلبه ناظردکلمی حق هرکاه ؟

سنك اولمزمی حیله‌که اکاه ؟

عرضحال ایته‌یکك زمانده مراد

پاره المقدی یعنی برایراد،

— طوربه‌یی اله‌رق —

ایشته بخش ایتدی حضرت یزدان.

ترز

سوزمه واقف اولمیور نادان!

ریشار

کیتدیکم طوغریلق دینیلن بریول .

بیلدیکم بر دیل اسمی اسپانیول .

فتنه‌جه ، قحبه‌زنجه ، ظالمجه

بیلمامك ذل دکل خیالمجه !

ترز — طوربه‌ی [illegible]

فوت فرصت، اماتهٔ اوقات

کندینی اولدیرش دیمك قات قات .

ریشار

فرصتی فوت اولنجه برتهمت ؛
حیله ایجاد ایدشمیدر خدمت ؟
وقتی تضییع اولورسه برکفران ،
جمع نقد ایلمکمیدر شکران ؟

تزر

بعضی خوشدر ذمیم اولان شیلر ؛
حیله برادروبی خلاص ایلر .

ریشار

ایتدیککك حیله صانکه خدمتمی ؟
خلق ایچون موجب سلامتمی ؟
سکا عائد اولنجه منفعتی ،
کیم آلیر ایتدیککك مراجعتی ؟
حیله‌مز خلق ایچونسه پك اعلا ؛
بزی البته عفو ایدر مولا .
حالبوکه هر تشبثك انجق

ادخار نقود ایچون اوله‌جق .
بو جهتله او حیله تهمتدر ؛
بلکه کفران نان و نعمتدر .
حرص ایدن دائما کورر عسرت ؛
یعنی محروم اولوب چکر حسرت .

تزر

شوده واردرکه یأس ایله حرمان
ینه تحریص ایدر فقیری همان .

« دستسای نوازش اوله‌رق »

دوشونورسه‌ڭ نشانه‌لك اولدیغنی ،
بیلمه‌ڭ ایجاب ایدرکه بولدیغنی
هب سنکچون بن ادخار ایدرم ؛

ــ طوربه‌یی اله‌رق ــ

سکا ویرمکله افتخار ایدرم .

ریشار

مقصدڭ هانکی بورجکی اوده‌مك؟

تزر

باباکه خوش کورونملی ....

ریشار

نه دیمك!

پدرم، وارمی حاجت افهام،

ــ طوربه‌یی اله‌رق ــ

هرایشی خوش کورر

تزر ــ خندان ــ

ــ طوربه‌یی اله‌رق ــ

نه خوش اوهام! ــ

اولدیغم حالده باکرطاهر،

نی‌ رد ایلیور، سبب ظاهر:

بوکا هب مالم اولماق علت.

نظرنده ضرورتم ذلت.

« ریشار اوکنه باقار »

شکر ایدك که تصادف ایتدی ملك،

اوله‌جق بر طرف بو بیکسلك. ــ

بوکا انسان بولورمی بر دیه‌جك ؛

دها دون بولمیور ایدك یه‌جك ؛

ایکی بدبخت ایدك اسیر زباق!

بو تبدل نه در؟ ریشار، باق باق،
ایکی بدبخته عون ربانی .
رهنمون ایتدی بر جهانبانی !
نته کیم بویله بر حقیره ایله،
بیك حقارت کور رفقیره ایله
بر جهانگیری کامیاب ایتدی!

ریشار —غلیان ایله—

معرفتسین! دیمك که ایش بیتدی!

« تزر کولر »

عبد رحمن کبی، امان یارب !
بو وفاسز قزلرده کوکلی عرب!
ناصری کامیاب ایدرسین ها ؟

— طوربه یی اله‌رق—

کولیورسین اوطانمه‌دن ده دها !

تزر

کولدیکم شدت تألمدن .
بر غمم ایتدیکم تظلمدن.
کولدیرن هب بکای قلبی‌در !

ريشار — تمسخر ايله —

اثر اشتكاى قلبى دز!

تزر

شدت آتش عقوبتدن .
قلبه طارى اولان رطوبتدن .
اهتزازه كليرده هربر ريك ،
« طوربه‌يى اله‌رق »
اوتأثر ايدر يوزى تحريك .

ريشار — طوربه‌يى اله‌رق —

كشفكه غبطه خوان اولور حكما !

تزر

بو حقيقت .

ريشار

خطا !.. خطا اما

سهوكى ايلمك ايچون تصريح .
ايده‌مم كوكلكى سنك تشريح !
كولشك كريه‌دن كلوب ايلرى ،
خنده ظن ايتمه بنده كريه‌لرى !

تزر — طوربه‌یی الەرق —

شونیچون اولماسون موافقتك ؟
اشته برهفته‌لق مفارقتك
بدلی اولدی بر آوچ آلتون .

« ریشار طوربه‌یی آلیر »

تزرك‌ده سنك کبی مفتون .
سنسز اولماز کبرسه‌ده خندان .
زنده قالسه سرای اولور زندان .
سن براول‌ده جهان جدا اولسون .

— طوربه‌یی الەرق —

سکا بیك سلطنت فدا اولسون !

ریشار

نی بوندن فدا ایدوب کیتدی !

تزر

مسکنتدن خدا خلاص ایتدی ؛
سلطنتدن‌ده قورتارر برکون .
صکره اولسه‌مده قائلم سورکون .

« ریشار طوربه‌یی آلیر »

جنحهٔ سابقه‌م نه ؟ غیبوبت .
بوكا مجبوراً ایلدم رغبت .
صحبت دولت اولدی ه مقدور ،
دولت صحبتكدن اولدم دور .
بلكه كیتدیكم ضرورتدن .

ـ طوربه‌یی اله‌رق ـ

سكا كلمكلكمسه حسرتدن .
اكا ایتدی مضایقه‌م تحریك .
سكا ایتدی معاشقه‌م تشریك .
اورایه رحلتم ـ خیالتدر ـ ،
بورایه عودتم اصالتدر .

« ریشار طوربه‌یی آلیر »

اكا كیتمش ایدم اوذات ایله .
سكا كلدم فقط بو دولت ایله .

ـ طوربه‌یی اله‌رق ـ

سنده كورمك ایچون بو عمرانی ،
ارتكاب ایلدم او خسرانی .

« ریشار طوربه‌یی آلیر »

وصل ایچون قائل فراق اولدم .

« ایکیسی ده طوربه‌یی طوتارلر »

سنی غائب ایدوب سنی بولدم .

« طوربه‌یی چکوب المغله بو ریه‌رك »

قال سعادتله !... شمدیلك کیده‌یم .

— تعقیب ایله — ریشار

کیدییورمی ؟ امان !..

« توقیف ایدر »

— قورتیله‌رق — تزر

براق !..

ریشار

نه دیم !

کیدییورسین ایدوب اسیر فراق ؛

طوربه‌یی باری المه بنده براق !

— خندان طوربه‌یی آته‌رق — تزر

هپسی ذاتاً سنك !..

« قاچه‌رق کیدرکن »

ریشار

نه آزمدت !

تزر

بگیکرسه ملك ایدر حدت .

« غائب اولور »

ایکنجی فصل

« بر خرابه، نصف اللیل، آی باتوب چیقار »

برنجی مجلس

« ریشار. تك و تنها کزینور »

ریشار

ینه باق تازه‌لندی افکارم ؛
بونده برحیله برخباثت وار !—
بنده‌ده آلمه وزاثت وار ؛
انی فعلاً روامی انکارم ؟ —
انتقام المه‌ده وار اصرارم .
دهاده بك جوان ودلبر، آه !
فقط اغیار ایله برابر آه !
بونی جائزمی قلباً اقرارم ؟
کچه‌مم بن بو حق مثبتدن .
انتقام المی اونکبتدن !

« طوربه الندہ كزینور »

ایدہیم عرضمی بو كون اكال .

یارین اولسه‌م‌دہ قائلم حمال ،

چوق اولورسه نه‌سود اكر یارہم !

یوق اولوب كیتدی نخبهٔ امال !

ارتكابه نصل دكر یارہ ،

عرضه فائقمیدر مكر یارہ ؟ —

نه‌وار ایتسه‌م شو كیسه‌یی پامال ؟

بودكل یابنم جكر یارہم !

« طوربه‌یی یره آتوب چكنه‌دكدن صكرہ »

كچه‌مم بن بو قانلی خولیادن .

اوج آلوب كیتملی شودنیادن !

« بعدالتوقف »

انتقام آه‌او بر قودورمش كلب !

دیشلری كوكله دكوب كویا

ایتدی هر ذرہ‌می شرارہ‌یه قلب !

بنده هر حسه شمدی غالبدر ! —

نه‌یه مالكسه‌م ایتدی غصب ایله سلب ؛

هیچ کوزمده دکل بو کون دنیا !
بوفروزان اولان جریحهٔ قلب
قان ایله انطفایی طالبدر !—
ثابتم بن بو فکر احسنده ؛
قالماز آهم بنم تزر سنده !
« آی طوغار. زیشار خطابده دوام ایله »
برقه بکزر حیاتمز چالاك ؛
بیتمه یوق سیل محنتنده ینه ،
که انك جوشش بیابینه
قلب اولور مالك اولدیغك املاك !
هله بولمقدهیم تسلیمی :
سنی بن مطلق ایلرم اهلاك !
قانده کورسهم بتون شواقلیمی ،
آتشه یانسه سرتسر افلاك ،
ینه بن سندن اخذثار ایدرم !
خونم اولسهن سنی نثار ایدرم !
« بردن برهتغیر وتأثر ایدرك »

آی کبی آیده برایدرده ظهور ،
ینه بن کوزلرم انی هر آن !
ثانیه سرعتنده اولسه شهور ،
راضی‌یم عمرم ایاسون کذران ! —
لحمیور فرقتیله برساعت ؛
صانکه عمرم تدنیده !
ینه جان وصلنی تمنیده ؛
صانکه محونده کوزلیور سرعت ! —

« مسحور هوا »

سوزم بعضی بن شب تاری ؛
ویریرم صبح نوبهاری اکا .
دوش نازنده زلف زرتاری ،
کورونور یارمك خیالی بکا :
یتشوب حال اضطرابمده ،
یوزمه نوز حسنی سرپر ؛
صانیرم برپری زرین پر ،
طولاشور کابهٔ خرابمده !

« بکا ایدر »

عجبا کیملەدر اوهم صحبت ؟
ایتدیکم نالەلر اولوب دە مصیب ،
کلەجکمی عجب بکا نوبت ؟
شبهەسز شاهە ایلدی رغبت !
حرم وصلتی اولنجە نصیب ،
اکادە عاشق اولدی شاه البت !
« قویندن تزلك الیاپمەسی زسەنی چیقاز مزق »
بونەیارب! نەدر بوحسن وجمال ؟
متجسم می نخبهٔ آمال ؟
بوکا بیکلرجە شاه اولور چاکر !
نەقدر ایتسە فکرینی اعمال ،
بوندە عاجزمی قالماز اهل کمال ؟
— آەباق باق نەدە ملك پیکر !
رسمی رسام قدرتی واله
ایدەجك رادەلردە جاذبەدار !
دوشونك کندیسی نە آفتدر ! —
بونە هیئت، نصل قیافتدر ؟
مطلقا بویلە عرض ایدر دیدار ،

متجلی اولورسه بر آله !ــ
ــ کیجه‌سی وارمیدر بوماهوشك ؟
هانکی ظلمت بو شعله‌یی اورتر ؟
بوقراکلقدده ضیا کستر !
کوکده کوردکمی بویله براختر ؟ــ
نره‌سنده قصوری وار کوستر ؟
نره‌سی شعله‌سز اولور کونشك !ــ
ــ رسمیده باق نصل کوزل باقیور !...
بونه محرق نظر امان یارب !
باقیشنده بیله حلاوت وار .
رسمیده برملك قیاس اولنور ،
رسمیده جانلی ، رسمیده پرنور .
قلبمی هیچ آجته‌دن یاقیور !
نیلیم نیلیم که کوکلی عرب !
ــ سحرمده ظلام قسوت وار ! ــ
مردمی طفل عشقه هم صورت ؛
سسی یوق ، عین نقطهٔ حیرت ،
ینه‌ده ناطق غرائبدر !

— رسمی یره آتارق —

یره چارپاز بونی ریشار نه‌یاپار ؟
همده جن چارپیور کبی چارپار !
نظرمدن اوشمدی غائبدر !

« رسمی قیراز »

راضی‌یم بن خیال و خوابمدن .
بلکده خوشنودم انتخابمدن .
کندی محو اولسه‌ده خیالی قالیر ؛
که‌اوده انتقامی بندن آلیر .
برملکدر خیالی؛ وار اولسون .
کندی شیطان دیمك؛ فنا بولسون !—
بوله‌مازسین سرایده . فتنه، بقا !
سنی بن شهره ایلرم القا !
طوپلیم جمله راهبانی هله ؛
بکا همراه اولور بتون جهله !
قاتارم، دلك ایدوب اکا برینه ،
مسلم وعیسوی‌یی بر برینه!

—

ایکنجی فصله علاوه

« سرایده اولدقجه زینتلی بر اوطه »

برنجی مجلس

« تزر، یالکز، النده بر کاغد »

تزر

نه‌ده بی اطراد ایمش ادم ؛
متحول مزاج و مشواری .
سرایه داخل اولمه‌دن اقدم ،
تزرك بویله‌میدی اطواری ؟
باشی خارجده ، جسمی مقبرده ،
نصفی صاغ ، نصفی میتم یارب !
بویله بر آفریدهٔ اغرب ،
— وارمی فکر بشرده ازبرده ؟
هپ شبابت دکل ایمش مقبول ؛
عقل وعرفانده جالب سودا .
ملکم پیر، اوفیض ایله مجبول ،
نی سوداسی ایتدی باق شیدا !
سرینه مظهر ایلمش خلاق .

ائتلافی ملك پسندانه :
طبعی شاهانه، طوری مردانه ،
بر مجسم مکارم اخلاق ! —
— سوزینك فرقی یوق کرامتدن .
نه مقدس یاراتمش انی خدا !
ایتدیکم حیله یه نداءتدن ،
ایلدم دینمی یولنده فدا !
نصل ایتدم فدا فقط ریشاری ؟
نه کلن وار اویار ایچون نه کیدن !
کیرمکه نفرت ایتدیکم یردن ،
شمدی فکرمده چیقمیور ریشاری !
— ریشاری الداتش نه‌در؟ زحمت ،
ملکی الداتش نه‌در ؟ کفران ،
ملکك ذاتی باعث نعمت ؛
ریشارك یادی موجب هجران !
براسیرم قولایکن اطلاقم .
حر ایدم مظهر اسارت ایکن .
اوکجه مشتاق حسن صورت ایکن ،

شمدی مفتون حسن اخلاقم .
— بویله قالسه‌م ریشار هلاك اوله‌جق ؛
اشته مکتوبی، اشته امضاسی .
شهدن آیرلمق ایسته‌سه‌م انجق ،
باشلیور کوکلمك تقاضاسی !
نه‌عذابم نصل بلایم بن!
ایکی کوکلمی وار بنم ایا ؟
بری کافی دکل ایمش کویا ،
ایکی سودایه مبتلایم بن !
— قائلم امتنان ایله قائل ،
ایکی‌یه بولسه جسمی یزدان :
بری متبوعه‌مه اولور نائل ،
بری مشتاقمی ایدر شادان !
عاجزم عاجزم، امان یارب !
هم توقفده هم عزیمتده .
حکم جرمم ایسه بوقسمتده ،
اکا کافی دکل زمان یارب !
— ریشاره یاقلاشنجه رؤیاده ،

کوریرم پادشاهی پراکدار :
آغلیوب باشلار آه وفریاده ؛
اولورم اضطراب ایله بیدار !
شبهه وارمق یولی طریق خطر :
بکلیور بیك ریشار النده سنان !
طولاشور هرطرفده نعره زنان !
اویوزم قورقودن دوشوب مضطر !
ــ کوکلمه طوغدی برایکیز مطلب ؛
یکوجودانه بربقا بولدی .
صانکه کوکلم ایچنده لب برلب
ایکی عاشق یاتار مزار اولدی !
رحلت ایتدی بری بشیکده ایکن ؛
اوتکیچون مزار ایمش مسقط ؛
ینه برکیتدیلر بقایه فقط :
یعنی کوکلمده بولدیلر مسکن !
ــ بن کیمم ؟ مولدم مزار عدم .
ملکك مولدی سریر جلال .
بن اکا هیچ اولورمی‌یم همدم ؟

همدم اولسونمی آفتابه ظلال؟
ریشاره کل؛ او بر حقیر فقیر .
بنده وار اعتلایه اهلیت .
نه‌دن اولسون بو فیض علویت ،
بر فقیره مقارنتله حقیر ؟
— اوقدر مائلم که سیرانه ،
نظرمده جهنم اولدی مفر!
نه‌سرای الویرر نه‌ویرانه ؛
ایکیسندن‌ده یوق امید ظفر !
ایکی صورتده‌ده نصیبم الم .
قورتولش رحلتمده‌در محضا !
بکا یاور اولورسه حکم قضا ،
بلکه صحت ویرر او بر عالم !
— هله کوکلم اوصاندی دنیادن .
مذهبمجه بنی بشر کمراه !
نفرت ایتمکله جمله اشیادن ،
همده کندمدن ایتدم استکراه ! —
طبعمه اویمیور بوارض خراب .

ا بر برجه [illegible] اولسه [illegible]
نه‌قدر اولسه طالع مسعود !
بکا الویرمیور بو صحن تراب !
— ایسته‌مم، عمرم اولسه‌ده ابدی،
اوله‌یم! دردمه شفا بوله‌یم !
براقوب بونده قیدنیك وبدی.
بشقه برعالم صفا بوله‌یم !
متردد سه جان فقط معذور.
یا عدمسه نتیجه رحلتده ؟
اکا بن قائلم بو علتده ؛
کوردیکم بشقه یولده بر محذور،

٦٠

ریشارم مظهر بهار شباب؛
شه ایسه مائل خزان هرم.
مهلك انلرجه بولدیغم اسباب :
پیری منزول اولور جوانی ورم!
بکا [illegible] بو کون کلیرسه کدر،
[illegible] انلردخی اولوردی هدر !

باقه‌لم ربمز نه‌قسمت ایدر !

ایکنجی فصله علاوه

« اولدقجه مزین وجسیم براوطه »

برنجی مجلس

« برقاچ جاریه .. ایکیسنك النده بر،
ایکیسنده برر تاوان سوپورکه‌سی »
« اوطه‌یی وصندالیه‌لری فلانی وتاوانی
سیلوب سوپوررلر »

بزلی

اورته‌لق پك فنا بوکونلرده !

« صندالیه‌لری سیلر »

سوپورکه‌لی— دیواری تاوانی
سوپوره‌رك .

برفساد اولسه. شاهه سویلرده ،
انی تسکینه سعی ایدر هیئت.

دیکر بزلی — دائماً مشغول—

چیمك امكانی یوق سوقاقلردن؛

بزلی

صانکه قان طاملیور شقاقلردن ـ.
چهره‌لر هپ بوزوق، بتون طارغین!

سوپورکه‌لی

دوشیور باقسه‌كا، آفز، صارغیك!
نه‌که لازم سنك طیشارده کی حال؟

بزلی ـ صارغیسنی طوپلیه‌رق ـ

بونی هیئت می عرض ایدر؟

دیکر بزلی

نه محال!

سوپورکه‌لی ـ مشغول ـ

هیئتك‌ده وظیفه‌سی اودر آ.

بزلی

شانکیسی ایتدی عهدینی اجرا؟

سوپورکه‌لی

شمدی موجودمز اولان وکلا

بزلی — کوله‌رك —
اغلار

سوپورکه‌لی
یازارم ! اشته شادهم دیوار .
« پارمغنی دیواره سورر »

بزلی — دیشاری‌یه باقه‌رق —
بو ته‌اجمده برسبب وار .

سوپورکه‌لی — واقفانه —
وار !

بزلی اولانلر
یانه‌در ؟

سوپورکه‌لی
صبر ایدك . شیو ع‌بوله‌جق

بزلی — متبصص —
کیمسه‌یه سویله‌مم ، نه‌در اوله‌جق ؟

سوپورکه‌لی
شوقدر سویله‌یم :— تز کیده‌جك !

بزلی اولانلر

آه کرچکمی قرداشم ؟..

سوپورکه‌لی

کرچك!

« سوپورکه‌یی و یروب بزی اله‌رق »

سن اوزونسین. امان شو طوزلری آل.

« آچیق اولان الماس چکمه‌جه‌سنی سیله‌رك »

صانکه بونلر نه‌در ؟

بزلی

نه‌اولسون ؟ مال !

سوپورکه‌لی

که وجودیله فخر ایدن کیدییور .

بزلی

سببی اکلایم : نه‌دن کیدییور ؟

سوپورکه‌لی — سوپورکه‌یی اله‌رق —

سن ده بندن بترمشین ، یا!.. براق.

« سوپوره‌رك »

طوزی بویله آلیرلر .

بزلى

الدى مراق !

دیکر بزلى

صبر ایدن منزله قولاى وارمش .

بر دیکر جاریه ـ دیشاردن کله‌رك ـ

طویدیکزمى ؟

اولکیلر

نه‌یى ؟..

جاریه دوکون وارمش !

اولکیلر

طویمامشدق . ـ نصل دوکون عجبا ؟

« جاریه »

بوراده سویله‌مم .

بزلى

نیچون بو ایا ؟

جاریه

اوته‌ده سویلرم . ـ هادك ، قالقك ،

کیده‌لم .

بزلی

شمدی سویله قز !

جاریه

خلقك

بو تلاش و تهاجمی گویا
بو کامبنی ایمش.

بزلیلر

نه در ؟ ایی یا .
سویله یگدی؟

جاریه

نصل ده یالواریور !

سوپورکه لی

چونکه برقیز برارکه واریور :
نه بیوك شی!

بزلی

شوکیمه وارەجق ؟
انی اوکرنمك ایسترم انجق .

جاریه

واریورمش افندمز ملکه :
اولەجق عاقبت تز ملکه !

اولکیلر ــ قهقهه کنان استهزا ــ

هاهاهاه !.. هاهاها !...

« کیدرلر »

جاریه

بوده اعلا !..

کولیورلر !... سبب نه؟

اولکیلر ــ دیشارده ــ

های بدلا !...

ایکنجی فصله علاوه

« سرای حکومتده بربیوك دیوان »

برنجی مجلس

« ملك عبدالرحمن الثالث، ارکان دولت »

« وسائر عظمای عرب »

رکن اول

بوکلیشدن مرادمز محضا ،

ذات شوکتلری ویررسه رضا ،

ملتك حالنی بیان ایتمك .

رکن ثانی

یعنی برفتنه درمیان ایتمك .

ملك

فتنه‌می ؟

رکن اول

مستعد صغار و کبار .

بورجمز فعله چیقمه‌دن اخبار .

اشته ایتمك ایچون او بورجی ادا ،

ایلدك عفوکزله رفع صدا .

ملك

سببی ؟

رکن اول

نزدکزده بردختر .

رکن ثانی

اعتدا ایلمش یکنده ....

ملك — درك ایله —

یتر !

« نه‌دن صکره »

سزده‌می اولدیکز عجب راهب ؟ —
بویله بر زعمه اوله‌یك ذاهب .

رکن اول

زعمی بزقاله آلمیز ...

ملك

کس، کس ! —
کیجه کوندوز سرایده بربی کس
نصل اولسون اوفتنه‌یه علت ؟

رکن ثانی

فتنه‌یه فعلاً اولمیور آلت ؛
سببی شخصی‌در .

ملك

نصل مثلا ؟ ..

رکن اول

نه‌نظرله کورر انی جهلا ؟

ملك

اهتداسی ایچون قیزان رهبان .
نه‌دیور مسلمان اولان عربان ؟

رکن ثالث

ــ کیجه کوندوز سرایده‌در ــ دیدیکز
شمدی‌ده برملاحظه ایدیکز .

ملك ــ متأمل ــ

علتی بولدیکز !... بوکا چاره ؟

ارکان

ینه علت اولورا کا چاره .

رکن رابع

فتنه توتمکده‌در بوکون مثلا ،
ایتمه‌دن هرطرفده استیلا ،
تزرك قانی دوکنجه‌سو نز .

ملك ــ متهیج ــ

هانکی جلاد اویولده قتلی دیز ؟
هانکی ظالم بوظلمه مائل اولور ؟
هانکی محکوم اوحکمه قائل اولور ؟

رکن خامس

خلقه ابراز عدل ایچون محضا
برملك وار ، ویرر بوحکمه رضا .

ارکان

که اوده پادشاهمز!. .

ملك

حاشا !..

خلق ایچون اولسه‌ده او جان بخشا.
بویله بر ظلمی اختیار ایتمز !
یعنی اعدایی بختیار ایتمز !

عظمای قوم — آری آری —

جرمی یوقمی انك عجب سزجه ؟
بزی سویلتمه‌یك ادبسزجه !—
سزه سحر ایتدی، آه ! او ادنی قز.
بز بیله هپ حضوره مشتاقز!
نصل احاد اولور بو حاله صبور !—
اولدیکز بویله عزلته مجبور.
بز حساب ایتدك، آه! اون اوچ کوندر!—
هپ کوکللر بونکچون اوزکوندر!

ملك

بیلکز، بن ایشمده‌یم هر کون

اولەمام اویله برقزه دوشکون .

رکن اول

دیلەدوشمش؛ بودر عذاب درون ــ
صایلیر ایش حقیقتە مقرون .
قزی سومشسکز؛ بوسوز شایع .
اولیور نام نیککز ضایع .

ملك

کرچه سوسەمدە برزیان اولماز ،
کرچه اغفالە ظفر بولماز ،
ینەدفعندە خاق اولورسە مصر ،
انی تبعید ایدر بوکون ناصر .

رکن اول

امتك مطابی فقط بودکل ؛
قزك اعدامی‌در .

ملك

بو پك مشکل !..
سورەرز کیتمسی اولنجە مرام .
نەیە لازم هلاکنی ابرام ؟

نه‌یه لازم کناهنه کیرمك ؟

رکن اول

سزه لازم اولان رضا ویرمك ؛
چونکه ملتجه‌در بوایش مطلوب ،

رکن ثانی

هم سزی هم بزی ایدر مغلوب ،
متغلب‌ده اولسه‌کز امت .

ملك

باری اقناعنه ایدك همت ،

رکن ثالث

قزی صاومقله اولمیور قانع ؛
دکلز یوقسه بز اکا مانع ؛

رکن رابع

نه‌ده بر حیله‌کاره مجلوبز .
بز مجرد عمومه مغلوبز .

رکن خامس

هله دکمز دی البت اعدامه ،
سزجه مانع دکاسه اقدامه .

رکن سادس

بویله برشرط ایله نه دیردك بز ؟

ارکان

بزه قالسه قبول ایدردك بز !

رکن اول

حقکز وار سزلرده فی‌الواقع ؛
بونی ایجاب ایدر فقط موقع .
دیله دوشمش بوکون خفایاکز ؛
که بوکا معترض رعایاکز .

ملك

یاکناهی نه‌در او مظلومك ؟

رکن اول — سمعنه —

ایکی کونده اولور بو معلومك .

ملك

نه‌یه قادرمش اویله برمسکین ؟

رکن اول — سمعنه —

محو اولنسون که صعب اولور تسکین ،
کون کچوب اشتعال ایدرسه فساد .

ملك

انی ایقاد ایدن فقط حساد .

رکن اول

ینه ایتمش فقط انی ایقاد .

ملك — متأمل ومتأثر —

چاره یوق خلقه اوللی منقاد .

ارکان

اکلاشلدی رعیتی سویشك .

عظمای قوم

یشاسون پادشاهمز !...

رکن اول

بو ایشك

سزجه ایفاسی برکدرمی ؟ کدر .

حالبوکه خلقی پرمسرت ایدر .

رکن ثانی

بشقه‌سی یاپسه برجنایتدر ،

برحکمدار ایچون عنایتدر .

رکن ثانی

ملکم یعنی شبههدن سالم .
بر فداکار اولور، دکل ظالم .

ملك

بزجه خاطرده مقتضای قرار .
نهیه لازم نتیجه‌یی تکرار ؟
دیدك آ : خلقه انقیاد ایدرز !

عموم حضار

بو سوزه اعتماد ایدوب کیدرز .
« تعظیمکارانه وداع »
« ایدوب چیقارلر »

ایکنجی مجلس

« ملك ابتدا یالکز، صکره ترزکلیر »

ملك

ظالم موقعم نصلده یمان !
نیلیم شمدی بن امان یارب؟
بکا ایتدیرملك ایستیور اعدام

کندی امریله کندیمی اعدام !ــ
بو میدر حکمت زمان یارب ؟
اولدیغم حالده حکمران زمان،
قتله محکومه نا کهان تزرم،
بن ده اول ایشده تابع فرمان!
ــ نیلرم بن تزر کیدرسه، تزر
که بو کهنه زمین قسمتده،
نخل امیدمك کمالی اودر ؟
رهبرم کیم ؟ انك جمالی!... اودر
که بو مختسرای ظلمتده،
بو وجودم دلالتیله کزر،
یا اولوب تارك جهان تزرم،
نه اولمی کیتسون ای رحمان؟
ــ بونی می منتج ایتدیکم خدمت ؟
کوکده پیدا اولان شو بارقه‌یه
نظر ایتسه‌م سزا تهورله !
توکلرم دتریور تصورله،
کیمدر امکان ویرن بو خارقه‌یه ؟

تزرم سيف قادرله قطعات !
زير پايمده خونفشان تزرم !
بونه يارب ! نه طالع فتان ؟
اندن ايری بو حال زارمده ،
كفنه قلب اولوب لحاف ولباس ،
دوشكم لحد مدفنه بكزر !
اولديكم كون فقط ايدوب اوتزر
بكا نو جامهٔ حيات الباس ،
يكيدن جان ويرر مزارمده !
نه قالير اولسه بی نشان تزرم ،
بكا عالم كلير مزارستان !
ـــ فقط اعدامه خلق ايدن اصرار ؛
امر حق صادر اولسه اجرايه
ويريرم اولقدر اهميت !
تبعهم اولسه ده شو جمعيت ،
تابع اتفاق آرايه ؛
چونكه سرده بو دولت ايتدی قرار !
تاجدار اولماسهم جوان تزرم

— حق بیلیرکه بوکون تزز قولنه
ویریرم عمرمی ایدرسه وفا ؛
عمر مقدوری تك اوله مزداد .
حالبوکه اقتضا ایدن بیداد
شمدیکندنده دور ایدر، حیفا !
کیده‌جك اشته ملتك یولنه .
اوملك قز، اوناتوان تززم
نزد ملتده اولدی بر شیطان !
— کیجه مظلم، تزز تك وتنها ،
دون بکا ظاهر اولدی رؤیاده :
قولی مرفوع بارکاه خدا ،
کوزی لبریز کریهٔ سودا ،
بر طاش اوستنده سطح دریاده ،
یلدیرمدن امید ایدرذی رها !
صکره طوفان اولوب عیان تززم
قالدی نار وبخار ایچنده نهان !
— قصدم احیا ایله انی اعلا ؛

ملتك فكری قانلی برسودا ؛
كثرت انلرده بن فقط یالكز !
هله عبرت آلیرسه‌كز آلكز :
كندی مقصودمی او فكره فدا
بكا هروجهله كلیر اولی !
اكلاشلسون، اولوب زیان تزرم ،
نه‌قدر مقتدر ایمش شاهان !
— حفظ صحت ایله، نه‌ده اغرب ،
برده اعلای شان ، بلای دكر !
نه‌اولور برلشیرسه جان ایله شان ؟
بزه شاندر بوكون هله یاقیشان ؛
عمر من خلقه بخش اولنسه دكر .
یااوكیمدر ؟ تزر !... امان یارب !—
موجب ذلتمسه جان تزرم ،
سن بنه شانی آلده جان ویرجان !
— حكم موقعله حكم حسیات :
بری كاسه وجود . همت ایله ،
بریسی مطلقا اولور نابود !—

نیلیم ملهم ایت سن ای معبود ؟
بنی تألیف ایچون بوامت ایله ،
نه‌دن ایتسون تزر فدای حیات ؟
بکا شان ملتمسه، جان تزرم
که روان اولمسی ویرر خلجان !
ــ بونی اعمار ایچون انی تخریب !
خلقه عادل، رفیقه‌مه ظالم !ــ
هانکیسی ییقمغه دکر ایا ؟
بریسی جلب لعنت دنیا ؛
بریسی غمدن اولمامق سالم .
قادرم همده عاجزم نه‌غریب !
اولو ویرسون همان نهان تزرم .
بزه شان ملتزم؛ دکل جانان !
ــ کرچه طورمم اولورسه قز عازم،
تلف نفسی‌ده روا کوره‌مم ؛
کیدرم ترك تاج دولت ایدوب !ــ
چونکه‌روحم کیدرسه رحلت ایدوب،
بن‌ده زندانده سلطنت سوره‌مم !

نه‌انی ایسترم نه‌شان لازم ؛
دوزخ اولسون بکا جهان، تزرم
ایلسون عزم کلستان جنان ! —
« کیدرکن تزره تصادف ایدرکه اوده »
« غلیان حسیات ایله تغیرایتمش بر حالده »
« کلیرایکیسی ده بردن بره طوروب »
« یکدیکره نظر افکن دهشت اولورلر »

اوچنجی مجلس

« ملك ، تزر »

تزر

پادشاهم !..

ملك

تزر !..

تزر

عنایت ایدك !

سزه بر وقعه سویلیم ...

ملك

نه‌دیدك ؟

تزر — کریان —

شمدی تخت روانله کلمش ایدم....

« طورر تنفس ایدر »

ملك — قلبی —

بر تصادف اولور دیدم یا، دیدم !

تزر

که کونش طوغمامش ... هنوز ازکن..

مسجد اکبرك یاننده ایکن ،

یولمه چیقدی برکروه اعراب ...

« ینه طورر ملك حسیات »

« هول انکیزاچنده دیکلر »

بکا اعدامی ایتدیلر اشراب :

فتنه. آشفته بی‌ادب دیه‌رك !

« طورر »

بوعتابه سبب نه‌اولسه کرك ؟

« اغلار »

بکا مخصوص اولایدی هپ بو عتاب ،

بویله ایتمزدم اشتکایه شتاب .

بن سزك اولديغم ايچون محضا
نسبتم ويرەيور بو حاله رضا.
ملك
نەديورلردى سويله بالاطراف،
تزر
ايديورمشسكزده سز اسراف،
بوده كويا بنم يوزمدن ايمش!
محو واحيا بنم يوزمدن ايمش!ـ
« طورر »
بزمشز باعث اعتزالكزه!
چونكه دشمنمشز بز آلكزه!ـ
اوتەدن چيقدى بر طاقم رهبان؛
اوشدى صاندم وحوش بريبان؛
هپسى تخت روانه ايتدى هجوم!
صانكه بر برجه كيردى اهل نجوم!
اولديلر مشتزن رعيتمه
كه براقشديكز معيتمه!
صكره ايتدمده ترك تخت روان،

ایلدم عزمم جانب دیوان ـ

هر ایشم ابتدا صنیغه ایمش ؛

صکره کی اهتدا صنیغه ایمش .

اشته عریان بونی بیان ایدییور !

« اغلار کولر »

ملك

یا پاپاسلر نه درمیان ایدییور ؟

وارمی بر فکر دیکر انلرده ؟

تزر

متعصب حریفلر !.. انلرده

ایتدیکم اعتدا ایچون مغبر .

ملك — قلبی —

اشته الك طوغری الك کدرلی خبر !

قوپاجق فی الحقیقه فتنه دیمك !—

« جهراً »

هایدی سن کیت ، تزر .

تزر

نیچون ، نه دیمك ؟

یا سبب نه بو شر و شیطنته ؟

بو حقارت دکلمی سلطنته ؟
شه اولك بویله برشه مشهور ،
جرأت ایتسون تجاوزه جمهور !
بوكا صبر ایلمك نصل ممكن ؟
نه تحقادزكه کوكلکز ساكن !
تزری اویله بر کروه فقیر
نه جسارتله ایلیور تحقیر ؟

ملك — متقارب غضب —

کیت ، تزر !

تزر

اکلادم ، نه‌در نیت :
ایده‌مم خلقه ارتق امنیت ؛
بنی اولدیرمك ایستیورملت !
کوزل اما بجا دکل علت .
بن سزه دینمی فدا ایتدم !
ایشته الك صکره اهتدا ایتدم !
« کریان »
ینه مقبوله چکمدی !

ملك

اولغان !ـ

نه‌یه‌لازم بو کریه وافغان ؟

تزر

بنم انجق سزك ایچون حذرم.

ملك ـ نرم ـ

سن امین اول امین، کوزل تزرم.

تزر

ایده‌یم باری پایکی تقبیل؟

ملك ـ رد پابوس

ووجه عبوس ایله ـ

هر نه یاپسه‌ن صوکی اولومدر بیل!

تزر ـ خائف ـ

بونه هائل نظر، امان یارب!

ملك ـ ملایمتله ـ

یاکلیرسین ، تزر...

« حصر نظر مفتونانه ایدر »

تزر

بوده اغرب !

ملك — ينه تند —

دیتریور توكارم باقنجه سكا !

كيت ديدم !..

تزر — لرزان —

وای !

ملك — نوازشله —

تزر !.. طارلمه بكا ...

تزر

بوتحول نه‌در ؟

ملك

نه‌در ؟ رؤيا ! —

سكا بن عاشقم ، بيلیرسين يا ؟

تزر

كتم سر ايليور فقط بونكاه !

ملك

كوردیکم برخیال ایدی . — ناكاه

اوستمه کلدی صانکه براژدر !
شمدی سنسین کلن. اوکیتدی. کیدر!

تزر

بونظار برنشانهٔ اکراه !

ملك

سکا اولسه‌ن بیله بنم همراه .

تزر — برطرزمعنیدارایله —

نه‌ده خوش پارلیور شوخنجرزر !

ملك

سن ملکسین، دکلمی؟ سویله تزر.

« نوازشدن شدتله تحول ایله »

ملك اولسن‌ده سن تزرسین !..

تزر — تأیت ایله —

آه !

« برمدت بربرلرینه باقارلر »

پادشاهم !.. نه‌در تزرده کناه ؟

ملك

هیچ صوچك یوق .. زواللیسین انجق

« خنجرله بالصوله »

بنم البته جانکی الەجق !

تزر ـ افتان وخیزان وکریزان

اولەرق ـ

یارب ! امدادکی بکا حصرایت !

ملك ـ خنجری یره آتەرق ـ

دوشرجەسنه اوتوروب ـ

نبی اغلاتمه کیت تزر ...

« تزرك عودتی اوزینه »

« حایقرەرق »

کیت !.. کیت !..ـ

تزر ـ خنجری یردن الەرق ـ

خنجرك کوکله غدا اولسون !..

« خنجری ملکه اعطاو پیشندەدیز »

« چوکوب مفتونیت واعتناایله »

سکا یوزبیك تزر فدا اولسون !

« اوحالده یکدیکره نظره کنان محبت ،

« قالیرلر »

اوچنجی فصل

« سرایده اطرافی آچیق بر دیوان »
«جسیم، سریر حکمداری کورونور»

برنجی مجلس

« ملك عبدالرحمن الثالث ، تختنده .— »
« ارکان دولت . مناصب عالیه اصحابی »
« عظمای قوم ، خدمهٔ سرای ، هپ »
« دیوانك داخلنده تعظیم ایله طوررلر. »
« خارجده تحشد خلق: شیوخ ورهابین »
« دیوانه یقین بر محلده بولنورکه »
« ایچلرنده ریشار که اسلام کسوتنده »
« که، خرستیان قیافتنده اولەرق ظاهر »
« وغائب اولور »

اهالی — خارجده —

ویرمیز قحبه‌یه محل فرار !
چونکه اعدامنه ویرلدی قرار !
یری اولسون او فتنه‌نك هردم

خوابگاه سیاهرنك عدم !

رهابین — ایچلرنده ریشار —

عیب اولوب قالمدیسه بردیریکز ،

هله شاه اورمیورسه، بیلدیریکز ،

بز هلاك ایلرز اوعاصیه یی !

ملك — خود بخود —

نه سیاه ایلمش بوناصیه یی ،

صاچمی‌بم بیاض ایدن بختم !..

« ارکان سریره طوغری یوررلر »

اشته محراب خلق اولان تختم .

خلق ایچون برپری‌یه دار اولیور !

ریشار — اسلام قیافتنده

خود بخود —

بو قیافت بکا مدار اولیور .

« اهالی ایچنه کیررکه انلرده سوزلرینی »

« تکرار ایدرلر »

رکن اول — صاغ طرفدن

ملکه —

کوردیکزمی؟..

رکن ثانی ـ صول طرفدن ـ

ایشتدیکزمی ؟..

ملك نه‌یی !..

بونم تخته چیقدیغم سنه‌یی
آندیرر برصدا !..

« آجی آجی کوله‌رك »

صدای ظفر !..

ریشار ـ خرستیان کسوتنده

خود بخود ـ

هادی راهبلره ریشار بوسفر !

« رهابین ایچنه کیرر که انلرده سوزلرینی »

« تکرار ایدرلر »

عظمای قوم

بزی‌ده سوق ایدن بوجمعیت !

ریشار ـ شیوخ ایچنده شیخ

البسه‌سیله ـ

خلقه‌می ویرمیور اهمیت ؟

نه‌یه شاه ایتمیور بودینی ادا ؟

« اهالی تکرار ایدر »

ایده‌لم برلشوبده رفع صدا :

عموم

ملکی ایتدی کندینه دوشکون .

اوللی اوللی او قحبه بوکون !

ملك ــ مقامندن قیام ایله ــ

صاقینك . آه انتقاممدن !

بنی ایندیرمه‌یك مقاممدن !ــ

« عموم ینه تکرار ایدر »

رکن اول

بزیده سوق ایدن بودر انجق .

ملك

ایی یا ! ایستدکاری اوله‌جق !

رکن اول

هیئتی ایتمه‌یك فقط تعذیر .

ریشار ــ خودبخود ــ

اوله‌جق غیرتم نتیجه‌پذیر !

ملك

— اینه‌رك —

بکلسونلر بش اون دقیقه !

ارکان

یکی !

ملك

« خدمه‌دن برینی چغیروب قولاغنه »

« سویلر »

« خادم کیتدکدن صکره ارکانه : »

بکلنان قزسه فی الحقیقه ، یکی

کیینور ، سوسلنور ، کلیر ، کورونور !

ریشار — راهب قلیغیله

رهابین ایچنده —

صکره بر آللی کسوته بورونور ؛

که آنکله کیدر مزاره قدر !

ملك

بلکه مولای ذوالجلاله کیدر ،

که حضورنده انتقام ایستر !

« ینه برخادمی برامر خفی ایله »

« کوندرر »

رهبان

اوللی! اوللی!

ملك

چوق اولدی! -- یتر --

« ریشار اهالی ایچنده بدوی قیافتنده »

« کورونور »

بدویلر

سنی آلفته ایتدی الفتنه ؛

باقمه اول آفتك لطافتنه!

که لطیف اولسه‌ده او آفتدر!

یاقدیغی خلعت خلافتدر!—

اوآهیب بلایی اطفا ایت ؛

الدیغك قانلی بورجی ایفا ایت!

رهبان — ایچلرنده ریشار—

عیسویدر او ایتدیلر اغوا :

اولدی بالاهتدا اسیرهوا!

شیوخ

باری محوایتده مسلمان اولسون.

رهابين

باری اولسونده دینی بولسون .

ریشار

اولهکلزار مریمه نازم !

ملك

خلقی صایمق بنم ایچون لازم .
نی صایمق ده خلق ایچون واجب .
بو قدر صیقمغه نهدر موجب ؟
آمرم بن ایشم یته خدمت .
سن همان امر ایدرسین ای امت !
بن ده حکم ایلدم سکا اقدم ؛
بویله جبر ایتمدم فقط بردم .

« بدویلرك سوزلرینی اهالی عموماً »
« تکرار ایدرلر »

ملك

هله پرهیز ایدك براز پرهیز !
سریلور شمدی سفره بالتجهیز !

« ملك بونى سويلديكى صره‌ده كلين »
« البسه‌سى كيمش واالماسلر طاقوب »
« سوسلنمش وايكى حالده تزز كلير »

ايكنجى مجلس

« اولكيلر ، تزز »

تزز — پرسرور —

اشته كلدم !...

ملك — مجروحانه —

تزز !..

حضار

نصل ده كوزل !

« تزز اطرافنه باقيور »

رهبان — خودبخود —

بو يملك كوكدن اولملى منزل !

شيوخ — خودبخود —

يعنى جنت طعامى !...

ريشار — تقربلرله —

اویله دگل،

یلدیرم !

ملك —مفتونیتله—

گل، تزر!...

تزر — انحنای سلام ایله—

افندم !..

ریشار — قلباً —

ایکل !..

« ملك بردن بره دونر »

ایکل، الچاق، ایکل!.. کوررسین سن!

آصه‌جقلر!.. صاچکدر اشته‌رسن!—

یته اولماز سعادتك مختل :

سکا باق تخت سلطنت مقتل !

حالبوکه قاتلك بنم ؛ اوفنا !—

« زهرخند ایدر »

ارکاندن ایکیسی

اویله .. هرحالی اویله .. مستثنا .

« تزره باقارلر »

بوتحمل نه‌در ؟

تزر — پرنشاط —

یری یوقمی ؟

تزره سوسله‌نش بوکون چوقمی ؟

عبدرحمان ناصره واره‌جق !

ریشار — قلبی —

سنی آشفته حیه‌لر صاره‌جق !

ملك — ملایمتله —

سن کلینسین بوکون، دکلمی تزر ؟

« تزر متبسمانه اوکنه باقار »

« قلبی »

کولیور !.. کولمسی نه‌یه بکزر ؟..

متموج تبسم پرنور :

سروسیمین‌ده بویله طالغه‌لنور !

ریشار — خودبخود —

عجبا بویله‌می کولر اولولر !

بر ملك كوك يوزنده بويله كولر ....
بر پری نهر ایچنده بويله يوزر !
« تزر تقرب و دها ملایم بر صورتله »
سن كلینسین بو كون. دكلی تزر ؟
« تهیدی مصافحه‌يی متعاقب اتباع ایله »
« كندی كندینه » .
يوق خطا ایتمدیم !.
« شدتله تزره »
يقين كل ، قز !
« تزر حیرتله باقار هر كس حاضرلنور » .
بز بیلیرسین كه تأنی خلقز ....
« سویلیه‌من طورر . تزر تردّدی آرتیرر »
ریشار ـ قاپی تزه ـ
ریشار ... مقصدی . پك احمق .
اونكاهی دكل، سنی قیمق ! ـ
ملك ـ كدورتله اوتوره‌رق
خودبخود ـ

بن نه بی بخت و [illegible] !

نه خطرلی طریقه [illegible] !

« دوشونور »

تزر — متردد —

نه باقارلر غضبله هجتله ؟

بر راهب

سزی کوردکده [illegible] ...

تزر — عمومی معاینه ایله —

نه عجائب نظر ! نه مدهش صوت !

نه غضبلی سکوت !..

زیشا — قاپی —

[illegible] !

ملك — قاپی —

بن قلوبنده [illegible] بولدق ؟

هم [illegible] خنجر [illegible] ؟

خلعت دولت آه ، علو کوملك !

« تزره جهرا »

. . . .

سن بنم عمریمه مؤکلدك .
بو سیاستکیمه نیچون کلدك ؟
بو سرایده ایشك نه‌در سویله ؟

تزر ـ ملکك باش اوجنه
کله‌رك ـ

سز نیچون اغلیورسکز بویله ؟
بو قسمه وصلمی باعث آلام ؟

ملك ـ الی یوزنده قالقوب
ینه اوتوره‌رق ـ

عاجزم ، بی کسم ، امان مولام !

ریشار ـ قلبی ، ملك ایچون ـ
باتدی وجه سیاهی کوز یاشنه :
دوندی برترله‌مش قیا طاشنه !
« زهر خنده‌ایدر »
تزر

اکلادم !..
« بردیرکه یاصلانوب دوشونور »

عموم

همتك مسلمدر .
حركاتك مدار عالمدر .
معدلتله فريد دورانسين .
ملكه بادئ فيض وعمرانسين .
فطرتك مائل سياحتدر .
اعتيادك مخل راحتدر .
عادتكدر ، كونش كبي كويا ،
عالمك هر يانده نشر ضيا .

اركان

يالكز تختكز دكل دائر ،
بلكه راحت يتاغكز سائر .

اهالى

اللى بش ييل بو سلطنت ايتدك .
آى كبي متصل كلوب كيتدك .
بر محلده سن اولمدك قائم .
بر كيجه كورمدك سنى نائم .
بو حقيقت دكلمى در ؟

شیوخ

های های :

کوندوزین آفتاب ایدك کیجه آی .

رهابین

دور ایدرڭ جهانی نورادور .

سکا راحت دکلدی هیچ مقدور .

عموم

تبعهڭ مستریح ایدی انجق .

ملك — تهور آمیز —

عاقبت ابتدا کبی اوله جق .

صبر ایدك ایلسون خدا امداد !

اهالی

اعتکافڭ کلیر بزه بیداد .

ریشار — قلبی —

هله بوقدر بنم کبی استاد !

عموم

سز بزی بویله ایتدیکز معتاد .

بو سببله قیانسه کز بر کون ؛

بزی مطلق کورر سکز کوسکرن !
ایشته اون بش کون اولدی عزلتکز.
متحسر حضورکزه ملتکز.
نه ایچون بویله منکسر قالسون ؟
انتقام آلمق ایستیور ...

تزر .

آلسون !

« متعاقباً تهالکله اورته‌یه چیقار »
« ملک و سائرلری مهیجانه سراپا کوش »
اولورلر »

تز — مطاوعتکارانه —

مظهر فیض اعتنایم بن :
ناشکر نعمت خدایم بن !
اشته نام خدایه عرض قسم :
خلقی تقسیم ایدن اکر بن ایسم،
ور ایسه‌م شاهه جالب نفرت،
عمرم اولدیسه موجب فترت،
ازتحمل ایدرسه دفع بلا .

خلقه عرض خصومت ایتمکدن ،

بنی خلقه فدا ایدك ، اخیر !

« [illegible] تختدن اوله‌رق —

بکا سنتده تخت [illegible] !—

بنه یرلشدیر ، بزی ایوان !

یوله اولمکسه بنجه برسیران !

ریشار

حیله‌لکده بواك مکملیدر !

رهابین

ترك دین ایتدی مطلق اولملیدر !

— ملکه — تزر

اولدیرك اولدیرك ، مفربوله‌یم ،

مظهر فیض اهتدا اوله‌یم !

« عموم تکرار ایدر ، تزر قیام ایله —

حیله‌کارم اوت ، بنم مجرم !

عمرم اولدقجه حیله‌ده ایدرم !—

« ملکه دونه‌رك »

چاره یوق ، پادشاهم ، اولدیریکز !

هم بن هم ده خلق کولیورکز ! —

« بزنده دیزلرینه صاریلارق »

اولیورلر راحت ایتسون استه‌کز .

بیلمن نه‌کز قاده وفیه‌کز .

سزکه هر طرفده بیمرن !

« دلی کبی قالقوب صکره یینه اوتورارق »

جان ویدار سکا فدا بیمرن ! —

« دیزلرینه قاپانوب شدتله اغلار »

« حاقه بر سکونت کلیر . ملك که تزلك

« سوزه باشلادیغی زماندن بری اعضاسی »

قطعا حرکت ایتمیوب و بر قاچ کره »

قیام و کلامه نیت ایتدیکی حالده مقتدر »

اوله‌مه‌یوب یالکز سرعتلی نفس »

« اله بیلمشیدی تزلك صوك سوزی »

« اوزرینه کوزینك یاشلری قزلك »

« صاچلرینه طاملامغه باشلر »

ریشار

صاندکه بر چوق خیال ایله مسکون :

اورته‌لقده نه‌در بو صمت و سکون !
« شیخلره راهبلره قوشار . جمعیتدن »
« جمعیته کیرر چیقار؟ هر کسی حاضرلار »

بر شیخ و رفقاسی

جرمی یوق بی کسك .ــ بو حالی کواه .

بر راهب و رفقاسی

اولملی !ــ اولملی لعین !..

ملك

ایواه !..

تزر

بو اسیری سورسه‌کز ویریکز :
نره‌ده الله ایچون شو خنجریکز ؟
« ملکك اوستنی ارار . ملك امتناع ایدر »

ریشار　　　ــ شیوخه ــ

ملك اورسون .. دکلمی ؟

شیوخ　　　بز نه‌دیرز ؟

رهابین

ملك اورمازسه بز هلاك ایدرز .

ملك — خودبخود —

عبدرحمانه رهبر غیا
برسروش جنان ایمش کویا !
« تزری‌انسان حال‌ایله تبعید ایدر. تزر »
« عمودك اتنه كيدوب عبادت طبیعیه »
« ایله مشغول اولور : یعنی متفكرانه »
« طورر »

ملك

— شتاب وعموم حضاره خطاب ایله —
عبدرحمان سنکیچون ای امت ،
اللی‌بش ییلدر ایلیور خدمت .
اللی‌بش ییل عمومه خدمت ایدن ،
بوقدر ضبط وربطه همت ایدن ،
چوقمی اون بش کون ایلیوب راحت ،
کندیسیچون آرارسه برصحت ؟—
نه دیمك اكلامشدی نكب وترح ؛
بیلمامشدی نه درصفا وفرح .
عالمك كوردی بیك كدورتنی ؛
كورمك ایستردی برمسرتنی .

کرچه هر طوری بك دلیرانه ؛
فقط اول یشاردی پیرانه .
اختیارلقده اولدی بزان کنج ؛
صاندی که ختم اولدی چله رنج .
صوك کونی بر حیات امید ایتدی ؛
اوده محضا خیال ایمش کیتدی !
کندی بر شیمی ادملکده مکر ؛
اثری در وجودی وارسه اکر .
بولمسیدی اثرده بر اقدم ،
بیلنورمیدی حضرت ادم ؟
بن نصیر اولمسیدی صاحب اثر ،
انی انکار ایدردی خلق اکثر .
هر طاشی بر صدا ویرر بویرك :
اندلس یادکاریدر اوارك .
وصف موسی ، دعای ابن زیاد
اولنور هر نظرده فخر ایله یاد .
انلر اسلامه جان فدا ایتمش ؛
بوینك بورجنی ادا ایتمش .

بن ده جانامی فدا ایدرم :

خلق ایچون تا جهنمه کیدرم !—

اشته رهبر !...

« لرزان اولدیغی حالده تزری اوزره تزره

ده—! اول اولمش کبی سجده طرزنده

دوشر »

عموم

یشا !... یشا !...

ریشار — تزرك باش اوجنده —

اولدی !..

ملك — زهر خند ایله —

عبد الرحمان جهانده چوق کولدی :

اللی بش ییل ایچنده اون بش کون !

« تزرك باش اوجنده تزره بر قهقهه ایله »

نه مروتلی کون !.. نه طاتلی دو کون !—

« قهقهه دن تبسمه قدر کولمه یی دوام ایدر »

« کسیلور »

عموم

نه‌زواللی کاین !.. نه‌غملی کوکی !

ملك — سمایه —

مرحمتسز فلك ! بقا تا کی ؟...

حشردمی منتهای بنم سوزکم ؟

« تزره حصر نظر ایدر »

ریشار — خودبخود —

نه جهنم طاشی‌ایمش یورکم :

آتشی وارکه کیزلی اغیاره ؛

برطوقونمقله یاندی باق یاره!—

کوزدیم قحبه ،قان ایچنده سوروك !

سوین، ای انتقامم ، آه بوروك!—

عموم — ملکه طوغری

آهسته روتقرب اوله‌رق —

واه مجسم عنایت رحمان !

قدرکی بیلمدك سنك اوزمان .

رکن — ثانیسنه —

بویله کوردکمی عبد رحمانی ؟

صانکه بر آفتاب ظلمانی !

عموم

سنی کولدیرمدی بو جمعیت ،
سن او جمعیتی ایدوب نیت ،
التی بش ییل همیشه کولدیردک :
« تزری ارائه ایله »
بونی محضا بزمچون اولدیردک :
یعنی بخش ایلدک حیاتک ایکن .
سکاده خلق اولور باجان افکن :
یشاسون پادشاهمز !...

ملك

حیفا !...—

ایلدم بن وظیفه‌می ایفا ..
شمدی سز باشلیوب وظیفه‌کزه ،
بر خلف نصب ایدك خلیفه‌کزه !

عموم

نه دیمك ؟

ملك

كلدى مهلت رحلت .
نى ازآق سلف بيله مات !

عموم

دائم اولدقجه يريوزنده حيات ،
يشاسون پادشاهمز !.. —

تزر — مذبوحانه —
آه !..

ريشار — باش اوجنده —
يات !

تزر

يشاسون !..
« ريشار تكرار تزرى اوزه جق اولور »
برقاچ كشى — ريشارى منع ايله —
طور !.. بوكيم ؟.. طوقونمه !...
كناه !..
« ريشارى طوتارلر . تزرك حركات و »
« سكراتنه حصر دقت ايدرلر . ملك »
« مدهش بر بهت ايچنده بر كناره »
« طيانمش طورر »

تزر ... مست مراد —

بنه اولسون جبینه پناه !—

آه او اون اش کون آه !.. عمر ایدی !

برقاچ کشی

هانی نه سویلیور ... اوت ... نه دیدی ؟

زیشر

بو نه خلقت امان! نصل منطق !

نعشیمی جانلی ! روحیمی ناطق ؟

« حمله ایله »

اوزورم !...

رکن اول . . — خدمه یه —

ضبط ایدك !...

« ایشلری بنه طوتارلر »

تز ... — ... عوش —

زوالی ملك ...

چوق سوزمش بنی !..

ایشلر

جهنملك !

قورتولوب هجوم ایله »

شمدی لازم می بحث این و آن ؟

سن دیرل، بن کبرتیرم هر آن!

« تزری خنجرله اورر »

« حکره ضبط ایدرلر »

تزر — تأثرجان ایله یاری

بلنه قدر قالقوب —

ریشارم!.. سوکیلم .. کوزل ریشارم !..

« ینه دوشر »

ملك

بن نصل سلطنت سوروب یشارم ؟

اشته روحم روان اولوب کیدیور!..

« تزره بالتقرب محزونیت ومفتونیتله باقار »

تزر — کولومسیه‌رك —

سکا جنتده انتظار ایدیور ....

نزد باریده همسرك اوله‌جق.

ریشار — تزرك باش اوجنده —

طوغیورکن کولرکونش انجق؛

بو اولیرکن ده باق تبسمده !

ملك . — كذلك تورك

باش اوجنده —

عجبا روحیمی تجسمده ؟

ریشار

اولیورکن ده بویله صنعتلی !

ملك .

نه قدرده چیچك طبیعتلی :

اولمسی کولمسی ایله سیان ؛

نوبهارك قزی دیسه‌م شایان !—

کولیورکن یاراتمش الله انی !

ریشار

کولیور !.. اولسه‌یا، اورلدی ؛ هانی ؟

نیسه کورمشمیدر بویولده اولش ؟

ملك

کولیور !.. آه‌امان باقك !.. بوکولش ،

بوقیافت بوخون خوش جریان ،

ملك الموتی ده ایدر کریان !

ملك الموتی ده ایدر مفتون ! —

ریشار — غضوب —

بخش ایدك بازی بر کیسه التون !

« عموم ایچنه کیرر »

ملك

بونی ایتمك ایچون قرین ضرر .

بلکه ده نیچه قضا دیترر !

« تزلك باش اوجنده اوتوروب بر قتله »
« زوالنی تماشا ایدر . بر صحرده کفت »
« کورتمکدر بولان ادالی و علی الخصوص »
« رهبان ماکنات صولکسوزی ازریده »
« تکرار ریشاری سوق ایدر »

ریشار

الویر ! جهاندن بن بیخبر ! —

ملك

ای حیات الویر ! دقیقه ده بر .
ثقالتك آرتیور ؛ نه یوکسین سن !
بنی عفو ایت ، تزر ! —

تزر

بیوکسین سن !..

پادشاهم ...

ملك

تزر !.

تزر

عموم نه کیدك ..

کندیکی باشلیور ...

زکن اول — بو اثناده ملکه —

مکانت ایدك !

« ملك کندینی طوپلیه رق درحال قالقار »

تزر — ریشاره نظر انداز غضب —

جسدمدن ده شاهی قسقانیور !

« بو سوزی یازی بلنه قدر قالقوب سویلمش ایدی . سویلدکدن صکره شدتله دوشوب یاتار »

ریشار

نه دیدك — پادشاهی قسقانیور ؟

بك اوزاقدر انكله مابينم ؛
چونكه ناصركبى، دكل بنم،
سوزلركدن بنم يارەم قانيور!

« چلدير مشجه‌سنه »

قانيور كوكلم !.. آه !.. اوقسقانيور...
يتيش اى انتقام ، امان يتيش!..

« تزره جانوارانه . صولتى متعاقب بركره
دها يوركنه خنجر صاپلار »

تزر

آه !.. —

ريشار

« خنجر النده قيام وايكرتى صقالنى اخراج
ايدرك دهشتلى برحالده »

چونكه الله ايشى بيلير، اى شاه ،
سن ده اول بارى واقف اسراره !
جرمى حاضرم بن اقراره !

« ملك وعموم انجماد اباد بهت ودهشت
ايچنده ديكلر »

شونى اول امرده بلله‌ملى :

سنزی اغفال ایدی بونك املی .
حالبوکه اویماقله حکم قدز ،
بو امل صکره‌دن تحول ایدر .
سنزه اولمقله عاقبت مجلوب ،
بزم اغفالمز اولور مطلوب .
— بو تبدل بکا ایدوب تأثیر ،
ایلدی کین و غیظمی تکثیر .—
ایشك التنده ایسته‌مم قالمق :
فرض اولور بنجه انتقام المق !
— حالبوکه دائماده عاشق ایدم .—
فتنه یاپسه‌م مفید اولورمی دیدم ؛
دنه‌دم ؛ طالعم معین اولدی .
اکدیکم سم اوکون نما بولدی !
قزی اکلاتدم ابتداسندن ؛
بحث ایدوب صکره انتهاسندن ،
الت ایتدم بو ایشده رهبانی ،
اولدیلر فکر فتنه‌یه بانی !
برده تبدیل شکل و هیئت ایله ،

یولده مسجدده وعظه جرأت ایله.
شاهی اغفال ایدر فلان دیه‌رك ،
الده ایتدم شیوخی، عربانی ،
یاورم اولدی لطف ربانی ؛
اولدم الحاصل مقصده واصل !ـــ
سزده هب کوردیکز یا... والحاصل
خلقی ایتدم بو فتنه‌یه تحریك ،
بنده اولدم فقط تزله شریك !
« انتحار ایدرك تزرك اوستنه یقیلور »
رهابین ـــ غضبنده ـــ
باق شو ملعونه ! وای حیاسز وای !
بزی‌ده ایتدی عاقبت رسوای !
اهالی ـــ پشیمان ـــ
بزده قاندق بو مفسده ، ایواه !
قیدق اول بی‌کناهه ، واه واه واه !ـــ
ریشار ـــ محتضر و کریان ـــ

نوزر

یاره طن الله ... بو جهان نادی .

نیشه — تسلیس ایله —

اوجیور ... بر ملك ... قنادلرن آل —

ملك — بی اختیار —

نیده آل ! .. ١

— تزه قوشه‌رق ؛

جناحلرن النده آل !

نوزر — متبسم —

قپانردی او حالده بال و پرم . .

ملك

اشته انلر اولور بنم سپرم :

بولورم بن ملکلرن ازدن .

یاغه‌جق لعنت اوقلرندن امان !

ارکن اول — عموما —

اوله‌جق اولدی : سه یلدك یادەبن .

یشاسون پادشاهمز !

عموم

—

Tarhan, 'Abdülhaj Hâmit
Tezer

PL
248
T396T4
1879